



PRZYKŁADOWA PEŁNA ODPOWIEDŹ

Co utrudnia porozumienie między przedstawicielami różnych grup społecznych? Omów zagadnienie na podstawie *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Stanisław Wyspiański, *Wesele*

EPOKA

Młoda Polska

CZAS WYPOWIEDZI

ok. 5 min

OPRACOWANIE

nauczyciele Odrabiamy

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ



Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.



Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.



Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

JAK Z TEGO KORZYSTAĆ

To gotowa wypowiedź, taka jak na egzaminie. Etykiety na marginesie pokazują, z jakich kroków się składa. Nie ucz się jej na pamięć: zbuduj własną według tego samego planu, a potem sprawdź się w symulatorze (kod QR „Przećwicz to pytanie” wyżej).

TEZA

wstęp, który od razu mówi, co będziesz udowadniać

Stanisław Wyspiański, inspirując się prawdziwymi wydarzeniami, umieścił w bronowickiej chacie przedstawicieli dwóch największych grup społecznych: chłopstwa i inteligencji. Przez to weselna izba stała się metaforą Polski, a relacje między zgromadzonymi tam gośćmi oddają ówczesne nastroje społeczne.

Z pozoru stosunki między gośćmi z miasta a chłopami wydają się poprawne. Bronowiczanie byli gościnni i otwarci, z kolei inteligenci fascynowali się wiejską kulturą oraz życiem z dala od miasta. W kolejnych słowach bohaterów ujawniają się jednak skrywane urazy i niechęć. Porozumienie utrudniają czynniki historyczne, ale też odmienny światopogląd i podejście do życia.

KONTEKST

drugi tekst lub zjawisko,
zestawione z lekturą

Niepoprawne relacje między chłopstwem a inteligencją są wynikiem wielowiekowych niechęci i uprzedzeń. Chłopi od początku istnienia feudalizmu byli wykorzystywani i ciemieni. Nie mieli żadnych praw ani nie mogli uczestniczyć w życiu politycznym. Nie dziwi więc fakt, że ta grupa społeczna nie angażowała się w sprawy narodowowyzwoleńcze, a nawet jeśli to robiła, to nie z myślą o wywalczeniu dla Polski wolności, tylko w nadziei na poprawę własnego losu (np. poprzez nadanie chłopstwu praw lub przywilejów czy wreszcie jego uwłaszczenie). Natomiast w pamięci inteligentów wciąż żywe były wydarzenia z połowy XIX wieku, kiedy to miała miejsce osławiona rabacja galicyjska. Chłopi zamordowali wtedy ok. tysiąca szlachciców, ograbili i spalili ich dwory. Ponadto megalomania klasy wyższej nie pozwalała jej zbratać się z mieszkańcami wsi.

Z LEKTURY

sceny i postacie z
lektury bazowej
omówione pod tezę

Nie bez przyczyny więc na weselu w Bronowicach pojawił się duch Jakuba Szeli - przywódcy rabacji galicyjskiej. Jest on symbolem społecznych nieporozumień i konfliktów. Każda z ukazanych w dramacie Wyspiańskiego grup wolałaby nie pamiętać o tragicznych wydarzeniach z przeszłości, niestety te odcisnęły piętno na współczesności. Szela zjawił się na przyjęciu, co oznacza, że nawet w tych radosnych okolicznościach chłopi i inteligencja zachowywali jedynie pozory grzeczności czy wzajemnego szacunku.

Osiągnięcie porozumienia utrudniały także odmienne wartości i podejście do życia obu grup społecznych. Chłopi dostrzegali bierność i ignorancję gości z miasta, mimo że to inteligencja powinna być orędownikiem sprawy narodowej. Z drugiej strony mieszkańcy wsi, choć interesowali się polityką i ojczyzną, to większą wagę przykładali do rzeczy materialnych. Byli silni i gotowi do czynu, ale potrzebowali przywódcy.

Wadą inteligencji, negatywnie wpływającą na relacje z chłopami, było uleganie aktualnym trendom i prądom intelektualnym. Mam na myśli przede wszystkim chłopomanie i dekadentyzm. Goście z miasta idealizowali społeczność wiejską, a ich fascynacja chłopami była jedynie powierzchowna i krótkotrwała. Jako chłopoman wyróżniał się przede

wszystkim Pan Młody, a dekadentem był Poeta - oczytany, wrażliwy, jednak niezdolny do czynu. Inteligencja w *Weselu* przestała spełniać swoją przywódczą funkcję, nawet nadzieje pokładane w Gospodarzu okazały się złudne. Zawiódł on jako przywódca powstania, tym samym dowodząc, że pojednanie się społeczeństwa, nawet w celu odzyskania niepodległości, jest zwyczajnie niemożliwe. Symboliczną konsekwencją tego braku porozumienia jest finałowa scena dramatu, czyli chocholi taniec.

KONTEKST

drugi tekst lub zjawisko,
zestawione z lekturą

Motyw nieporozumień społecznych pojawia się także w *Lalce* Bolesława Prusa. Autor ukazał w powieści starą arystokrację, która, przeświadczona o swoim wysokim statusie, gardziła mieszczaństwem. Ujawniło się to w relacji Tomasza Łęckiego z Wokulskim. Arystokrata patrzył na kupca z góry, co miało pewne źródło w historii. Przez lata to właśnie wyższa warstwa społeczna posiadała władzę i przywileje, a pod koniec XIX wieku okazało się, że ważniejsze od statusu materialnego są zaradność i przedsiębiorczość.

WNIOSEK

spięcie obu części i
odpowiedź na pytanie

Na koniec chciałbym podkreślić, że autor *Wesela* nie szczędził krytyki zarówno chłopom, jak i inteligencji. U obu grup społecznych dostrzegał wady, które uniemożliwiały osiągnięcie porozumienia. Miało to poważne konsekwencje, ponieważ podzielony, niezgodny naród nigdy nie będzie w stanie wywalczyć dla siebie wolności. Podobne wnioski można wyciągnąć z *Lalki* Prusa. Rozwój i postęp możliwy jest tylko dzięki współpracy i integracji wszystkich warstw społecznych.